

Коротким рядком

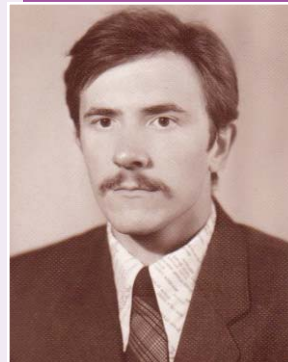
Починаючи з 2007 р. кількість профзахворювань, зареєстрованих в Одеській області, пішла на спад. У 2008 р. їх було 9 (0,5 на 10 тис. працюючих), тоді як у 2007 р. — 13 (0,64 на 10 тис. працюючих). Серед профзахворювань превалює патологія органів дихання. Профзахворювання частіше реєструються у ТОВ «Цемент», колишніх ТОВ «Одеський ливарний завод» і АТ «Одессільгоспмаш».

Кількість профзахворювань на туберкульоз у Миколаївській області не зменшується. Питання незадовільного виконання обласної Програми протидії захворюваності на туберкульоз у 2007—2011 роках розглянуто у березні 2009 р. на засіданні постійної комісії Миколаївської облради з питань соціального захисту та охорони здоров'я. Обласний протитуберкульозний диспансер у критичному стані — забезпеченість лікарями становить 60%, наповненість палат хворими на третину більша, ніж передбачено нормами, на лікування одного хворого виділяється всього 11,98 грн. на добу. Питання про перегляд фінансових витрат на виконання цієї програми вирішено винести на розгляд найближчої сесії облради.

На контролі Львівської облСЕС у 2008 р. перебувало 6849 промислових і сільськогосподарських об'єктів усіх форм власності, де зайнято 27 626 осіб. Станом на 1 січня 2009 р., за даними атестації, не відповідають вимогам санітарного законодавства 16 658 робочих місць — 5,5% від загальної кількості. На підприємствах області було зареєстровано 651 профзахворювання. Коефіцієнт частоти захворюваності на 10 тис. працюючих становить 13,5.

ЗВИКЛИСЬ З БІДОЮ, ЯК РИБА З ВОДОЮ

З огляду на насиченість Запорізької області шкідливими для населення та довкілля виробництвами, умови праці зайнятих на них працівників не випадають з поля зору спеціалістів санітарно-епідеміологічної служби. Про її позицію і діяльність розповідає завідувач відділення гігієни праці Запорізької обласної санепідстанції А. МАТВИЧЕНКО.

У 2008 р. кількість випадків професійної захворюваності в регіоні досягла 47, що на 10 більше, ніж у 2007 р. При цьому 26 осіб (практично кожен другий) стали інвалідами. Як не прикро, але мушу констатувати: стабільність стану з профзахворюваннями характерна майже для кожної промислової галузі області, у чому переконують дані табл. 1.

Професійні захворювання у 2008 р. зареєстровано у ВАТ «Запорізький алюмінієвий комбінат» — 10 випадків, «Запоріжсталь» — 8, на підприємствах агропромислового комплексу — 5, у закладах охорони здоров'я і ЗАТ «Запорізький залізорудний комбінат» — по 3, ВАТ «Запорізький титаномагнієвий комбінат», «Дніпроспецсталь», ТОВ «ВІА» — по 2, ВАТ «Сантехніка ЗАЗ», «Запорізький феросплавний завод», «Запоріжвогнетрив», «Український графіт», «Запоріжжран», «Рефма», «Запоріжтрансформатор», «Машбудконструкція», «Мотор Січ», хлібозавод № 3, ПБК «Славутич», МКБ «Прогрес» — по 1 випадку.

Загалом в області у шкідливих умовах праці зайнято 114 497 працівників. Зокрема, в умовах підвищеної запиленості та загрозаності працюють 28 784 особи (28,4%), підвищених рівнів шуму — 19 204 (19,0%), вібрації — 8750 (8,6%), зазнають впливу несприятливого мікроклімату — 5508 (5,4%), важкості і напруженості праці — 10 144 (10%). На багатьох працюючих діють водночас кілька шкідливих чинників як хімічних, так і фізичних. За результатами періодичних медичних оглядів у 2008 р. виявлено 16 574 особи із загальними соматичними захворюваннями, переведено на іншу роботу за станом здоров'я — 2743, підлягають стаціонарному лікуванню — 3655, амбулаторному — 16 106, потребують оздоровлення — 20 677 осіб. І ці показники не випадкові.

Наприклад, на підприємствах чорної металургії 55,2% робочих місць (із числа обстежених лабораторно) не відповідають санітарним нормам за

Таблиця 1
Розподіл професійних захворювань за основними галузями економіки Запорізької області (2004—2008 рр.)

Галузь	Кількість профзахворювань за роками				
	2004	2005	2006	2007	2008
Чорна металургія	21	20	23	18	16
Кольорова металургія	8	10	10	7	12
Машинобудування	2	7	—	3	6
Сільське господарство	6	6	3	3	5
Охорона здоров'я	7	1	4	4	3
Будівництво	1	5	4	1	2
Транспорт (АТП)	—	1	—	—	—
Харчова промисловість	1	—	—	—	—
Приладобудування	—	1	—	—	—
Хімічна промисловість	—	—	1	—	—
Інші	—	2	2	1	3

рівнями шуму, на підприємствах кольорової металургії — 93,75%, машинобудування — 86%, у сільському господарстві і на орендних підприємствах — по 75%, на малих — 51,8%, на приватних — 41,4%. Велика кількість робочих місць (обстежених лабораторно) з підвищеними рівнями вібрації на підприємствах будівництва (30%), чорної (21,1%), кольорової металургії (16,7%), у фермерських господарствах (20%). Вплив цих чинників посилюється важкістю та напруженістю праці, супроводжується значним психоемоційним навантаженням. Якими конкретно неприємностями для працівників обертається такий стан речей, яскраво ілюструє табл. 2.

Таблиця 2

Структура професійних захворювань, виявлених на виробничих об'єктах Запорізької області (2004—2008 рр.)

Нозологія	Кількість профзахворювань за роками				
	2004	2005	2006	2007	2008
Пилова патологія	15	17	22	11	15
Вібраційна хвороба	4	11	7	5	7
Шумова патологія (неврит слухового нерва, приглухуватість)	3	9	4	4	4
Захворювання нервової системи	7	4	3	1	3
Інтоксикація фтором	7	4	4	5	7
Інтоксикація марганцем	—	—	2	—	1
Професійний рак	2	3	—	2	3
Катаракта	1	—	—	—	—
Туберкульоз	5	3	4	3	3
Бронхіальна астма	—	1	—	1	1
Вірусний гепатит	1	—	—	2	—
Інші (екзема, алергічний ринофаринголарингіт)	1	1	—	—	—
Гострі отруєння	—	—	1	3	3

У структурі професійної патології більшість захворювань належить до захворювань органів дихання (хронічні бронхіти, пневмоконіози) — 31,9%. Вібраційна хвороба та інтоксикація фтором становлять відповідно по 14,9%, нейросенсорна приглухуватість — 8,5%, професійний рак, туберкульоз, захворювання нервової системи, гострі отруєння — по 6,4%, бронхіальна астма, інтоксикація марганцем — по 2,1%.

Характерно, що професійна захворюваність реєструється у широкому спектрі професій: серед проходників, бурильників, електролізників, верстатників, механізаторів, медичних працівників, працівників харчової промисловості та ін. Цей факт свідчить також про недостатню профілактичну роботу лікувально-профілактичних закладів. Професійна патологія не виявляється на ранній стадії, працівників не переводять на роботу, де відсутні шкідливі фактори виробництва, не проводять своєчасно їх лікування і оздоровлення. Чому?

Тут слід говорити про значно глибші і соціальні витоки стабільної профпатології. Сьогодні ми маємо безліч

нових власників підприємств, для яких народ, держава, її продуктивні та матеріальні ресурси — лише засіб для збагачення. Отримуючи прибуток за рахунок експлуатації найманих працівників і уже готової матеріально-технічної бази, ніхто з них не думає про здоров'я людини і подальших поколінь. Бажаючи збагатитися будь-яким чином, вони свідомо порушують законодавство про працю. Робітники працюють по 10—12 годин у зміну, з одним вихідним або взагалі без них, без права на листок непрацездатності, повноцінний відпочинок тощо.

Негативні процеси обумовлені також дешевизною робочої сили в Україні, що не стимулює підприємця впроваджувати нові технології, берегти робочу силу, оздоровляти працівників. Як наслідок, наймані працівники позбавлені стимулу до ефективної трудової діяльності.

Є й інші причини неповного або пізнього виявлення професійних захворювань, ігнорування незадовільних умов праці. Першою у цьому ряду стоїть матеріальна незацікавленість роботодавця, оскільки високі показники травматизму та профзахворюваності можуть у майбутньому обернутися збільшенням обсягів страхових відрахувань до Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань. На друге місце я б поставив ту обставину, що профілактичні медичні огляди, котрі проводять лікарі територіальних лікувально-профілактичних закладів на договірній основі, у більшості випадків неякісні. Бо такі установи залежні від роботодавця, адже він їх фінансує. А отже, може легко укласти договір з іншим лікувально-профілактичним закладом у випадку надмірної принципності лікарів. Крім того, територіальні лікувально-профілактичні заклади, як правило, не мають високопрофесійних профпатологів і належної матеріально-інструментальної бази для проведення комплексу необхідних обстежень, що не дає змоги вчасно і у повному обсязі виявляти професійні захворювання.

Не слід замовчувати і те, що чимало працівників цілком свідомо приховують ранні ознаки профзахворювання аж до формування стійкої втрати працездатності, сподіваючись на матеріальну компенсацію, яка в перспективі забезпечить економічну стабільність не тільки самому працівникові, але і його сім'ї. Проблема безробіття також маскує реальні рівні гігієнічного неблагополуччя, знижує індивідуальну вимогливість до умов праці.

До цього слід додати, що на підприємствах зменшилася кількість заходів, спрямованих на поліпшення умов праці, які включаються в колективні договори. До того ж при мінімальному плануванні таких заходів їх виконання становить 50—60%, оскільки власники підприємств практично не виділяють коштів на забезпечення безпечних умов праці.

Отже можемо констатувати, що і роботодавець, і працівник часто-густо сприймають незадовільні умови праці та їх наслідки як щось природне і немінуче, з чим випадає миритися і з чого кожна сторона може мати свій зиск. Словом, як каже народна мудрість, обидві сторони звикли з бідою, як риба з водою. А за такого ставлення до даного питання годі сподіватися на його швидке розв'язання.

ЗБЕРЕЖІМО НАШ ГЕНОФОНД

Збереження здоров'я нації є одним з найголовніших пріоритетів нашої держави. Постійно приймаються законодавчі та нормативно-правові акти, спрямовані на збільшення народжуваності, охорону праці та здоров'я жінок. Особлива увага приділяється

вагітним жінкам, праця яких регулюється КЗпП, Законом «Про охорону праці», іншими законодавчими актами. Від того, які умови створено жінкам у період вагітності, як буде забезпечено медичне спостереження, залежить здоров'я народжених дітей, а отже, і майбутнє України. Про своє бачення вирішення питання збереження генофонду нації розповідає головний акушер-гінеколог управління охорони здоров'я Миколаївської облдержадміністрації Є. ГРОМАДСЬКИЙ.

Минулого року на Миколаївщині зареєстровано 13 276 пологів, що на 936 більше, ніж у 2007 р. Серед народжених — 3 трійні і 132 двійні. У сільській місцевості народилося 6345 дітей, або 47,8% від загальної кількості народжених. Коефіцієнт частоти народжуваності становить 11,2 на 1 тис. населення (по Україні — 10,3). Здавалося б, таким показником можна радіти, але якщо детальніше розглянути стан справ, то, на жаль, радіти нема чого.

Гірко усвідомлювати, що багато жінок, особливо у сільській місцевості, не маючи роботи, будучи малозабезпеченими, вирішують народити дитину, щоб отримати передбачені законодавством виплати і пільги. Більшість породіль в області мають вік за 30 років. Звичайно, недостатнє харчування, неналежні умови проживання плюс погіршення екологічної ситуації є причиною того, що у багатьох з них вже присутні виражені патології, які на фоні вагітності починають загострюватись. Як наслідок — проблеми з перебігом вагітності, під час пологів можуть бути ускладнені здоров'я породіллі та виникнути патології у народженої дитини. Тому збільшення кількості пологів не дає оптимістичних прогнозів, набагато важливіше було б говорити про, так би мовити, їх якість, а вона значною мірою залежить від того, як жінка, особливо з

виявленими в період вагітності захворюваннями, буде виконувати рекомендації лікаря.

Приємно спостерігати, яким теплом і турботою оточуються майбутні матері на деяких підприємствах. Гінекологічні кабінети, в яких працюють висококваліфіковані лікарі та уважні акушерки, обладнані сучасною діагностичною і лікувальною апаратурою, тут вагітним надається необхідна медична допомога. Одне з них — НВКГ «Зоря-Машпроект» у м. Миколаєві. Але таких підприємств мало. Натомість ліквідуються здоров'я на заводах і фабриках, поліклініки і лікарні підприємств переводять у комунальну власність, втрачається взагалі таке поняття, як виробнича медицина.

Жінкам доводиться забувати ті часи, коли за їхнім здоров'ям, умовами праці постійно слідували фельдшери та служби охорони праці. Вони не допускали ситуацій, які б зашкодили здоров'ю вагітної жінки. Ті з них, у кого виявлено патологію за загальними захворюваннями, на деяких підприємствах ще лікуються у відомчих медсанчастинах або забезпечуються ліками за рахунок підприємств. Але здебільшого жінки лікуються або купують необхідні ліки за власні кошти. А через те, що ліки досить дорогі, не всі їх купують, а значить, наражають на небезпеку і себе, і майбутню дитину. В основному

саме ця обставина стала причиною того, що у 2008 р. в області збільшилась кількість жінок, які померли під час пологів. Більшість з них були з малозабезпечених сімей, не працювали, не мали можливості підготуватися до пологів, вилікувати виявлені хвороби. Досить часто за таких обставин у випадку смерті дитини, після пологових ускладнень, смерті породіллі звинувачують лікарів, державу, кого завгодно, тільки не себе.

Жінка, перед тим, як завагітніти, повинна пройти всі необхідні обстеження (онкоогляд, флюорографію, огляд гінеколога, мамолога, зробити аналіз крові тощо). А під час вагітності треба своєчасно стати на облік і виконувати рекомендації лікарів. Необхідно відзначити, що управління охорони здоров'я Миколаївської облдержадміністрації постійно здійснює перевірки медичних закладів і служб, у тому числі на підприємствах, щодо дотримання затвердженого МОЗ наказу про порядок допологового обстеження жінок.

Окремо варто зупинитись на онкооглядах, які жінки мають проходити не рідше одного разу на рік. Якщо раніше рак жіночих статевих органів діагностували після 40 років, то зараз ця хвороба значно «помолодшала». А зберегти жінці можливість народжувати, жити і виховувати дітей є одним з найголовніших завдань держави. Тому в управлінні

охорони здоров'я на постійному контролі — виконання ряду загальнодержавних і обласних програм, спрямованих на покращання репродуктивного здоров'я, профілактику небажаної вагітності, хронічних і гострих запальних захворювань, раннє виявлення онкологічних захворювань тощо. Головне — не перетворити виконання заходів цих програм на формальність.

Адже буває, що під час проведення медоглядів керівники підприємств і лікарі зосереджуються на їх кількості та відсотках, а потім з'ясовується, що людина вже давно хвора, але не скаржилася на здоров'я, тому її не оглянули як слід, флюорографічний знімок навіть не дивились. У багатьох випадках тільки особиста зацікавленість людини у збереженні свого здоров'я дає позитивний результат.

Необхідно, щоб медики, керівники підприємств, посадові особи, відповідальні за стан охорони праці, приділяли якомога більше уваги вагітним жінкам, не допускали їх до виконання робіт у шкідливих і важких умовах праці, слідували за своєчасним проходженням медоглядів.

На мій погляд, вимоги до виконання державних програм, що стосуються боротьби з курінням, алкоголізмом, необхідно зробити жорсткішими. Особливо це стосується молоді. Якщо дитина народилася здоровою, здоровою росла, вона дасть здорових нащадків. Це як фундамент: якщо він міцний, то й будівля буде міцною. Важливо також якомога швидше визначити конкретні механізми переходу до страхової медицини.

Є у нас в регіоні ряд проблем, без вирішення яких, на мій погляд, неможливо говорити про оптимістичні прогнози щодо зростання народжуваності, зменшення дитячої смертності та інші показники. По-перше, Миколаївська область чи не єдина в Україні, де відсутній обласний пологовий будинок. Про це не раз говорилося на засіданнях колегії облдержадміністрації, сесіях обласної ради, але питання досі не вирішено. По-друге, не в усіх районах області є можливість проводити необхідні обстеження вагітних жінок і їхнє лікування (відсутні лікарі, прилади УЗД, інше обладнання).

Управління охорони здоров'я проводить постійний моніторинг по районах, лікарнях стосовно кількості вагітних для того, щоб оперативно у разі необхідності направити вагітну жінку до обласної лікарні або у сусідній район. За наявності у жінки певної патології або її загострення під час вагітності вона обов'язково народжує дитину тільки у медзакладі 2—3 рівня (обласна лікарня, пологові будинки у м. Миколаєві). Тому районні пологові відділення закріплені за трьома міськими пологовими будинками, де є необхідне реанімаційне відділення, відповідне обладнання. Часто виручає і надає сприяння у лікуванні вагітних жінок відділення екстрагенітальної патології на базі обласної лікарні. Воно капітально відремонтоване, забезпечене сучасним медичним обладнанням. Але

там є лише 20 лікарняних ліжок, що, звичайно, не може забезпечити потреби всієї області.

І третя проблема — забезпеченість досвідченими акушерами-гінекологами. В області працює 273 лікарі цієї спеціальності. Це 96% від потреби, але у міських пологових будинках, поліклініках і жіночих консультаціях їх більше від мінімальної потреби, і це непогано. А ось у сільській місцевості таких лікарів недостатньо. Крім того, 35% лікарів цієї професії мають пенсійний вік, більшість з них досягли зрілого віку, а молодих спеціалістів зовсім мало. Особливо непокоїть забезпеченість фахівцями лікарень у сільській місцевості. Якщо не буде позитивних зрушень у цьому питанні, то через кілька років ми матимемо катастрофічну ситуацію. Тому необхідно терміново вжити заходів для її запобігання (забезпечення житлом молодих лікарів, надання кредитів, підвищення заробітної плати, навчання у медичних навчальних закладах на бюджетній основі випускників сільських шкіл з подальшим

обов'язковим працевлаштуванням за місцем проживання тощо).

Для підвищення професійного рівня акушерів-гінекологів в області щомісяця проводяться дні спеціаліста, куди запрошують лікарів з усіх медичних закладів. Вони спілкуються, діляться досвідом. Їх інформують про нові методики лікування, нові лікарські засоби, обговорюються питання, які розглядалися на різних семінарах і конференціях. Завжди вишукується можливість надати лікарям віддруковані матеріали. Скажу, що результат такої роботи непоганий.

За підсумками акредитації медичних закладів, яка проводиться один раз на п'ять років спеціальною державною комісією у галузі акушерства і гінекології, звання «Клініка, доброзичлива до дитини» присвоєно 6 медичним закладам області. Цього року, сподіваємося, це звання отримають також пологові будинки № 2 і № 3 і 3-тя дитяча поліклініка м. Миколаєва. У деяких пологових відділеннях сьогодні породіллям надаються послуги європейського рівня (окрема палата з усіма зручностями, з пеленальним столом, є можливість відвідування рідними, присутність під час пологів тощо). Думаю, що медичне обслуговування вагітних буде покращуватися і надалі.

Хотілося б, щоб завідувачі та лікарі медичних підрозділів, керівники підприємств, установ і організацій, посадові особи, відповідальні за стан охорони праці на виробництві, приділяли якомога більше уваги вагітним жінкам, особливо у ранній період вагітності, не допускали б їхнього перебування у шкідливих і важких умовах праці, вишукували можливість для переведення на легшу роботу. Потрібно вимагати від жінок ретельного проходження обов'язкових медоглядів, своєчасного становлення на облік, частіше проводити з ними бесіди.

Якщо мати та її дитина після народження будуть здоровими, буде щасливою її сім'я, то працівниця, вчасно повернувшись на своє робоче місце, почне плідно працювати, знаючи, що на підприємстві думають про неї та майбутнє її дітей.

Фото С. КОЛЕСНИКА

Коротким рядком

У 2008 р. на Хмельниччині після проведення реабілітаційних заходів (відновлювальна терапія, реконструктивна хірургія, санаторно-курортне лікування) 11 інвалідам внаслідок трудового каліцтва знижено групу інвалідності, 72 — відсоток втрати працездатності, а 5 особам взагалі знято групу інвалідності.

Через сім місяців після аварії на шахті імені Карла Маркса (Донецька область) стало очевидним: власними силами відродити підприємство до життя неможливо. На його відновлення потрібно 114 млн. грн., а Кабінет Міністрів виділив лише 15 млн. грн. Єдине у великому селищі підприємство — перед загрозою закриття. Профспілкова конференція шахти прийняла рішення звернутися до всіх органів влади (галузевих, профспілкових, державних) з вимогою визначити статус підприємства, а також джерело фінансування відновлювальних робіт.

Миколаївська облрада внесла зміни до Комплексної програми соціального захисту людей похилого віку, з обмеженими фізичними можливостями та осіб, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Тепер спецавтотранспортом за рахунок коштів обласного бюджету позачергово будуть забезпечені інваліди з ампутацією обох ніг, якщо вони постійно працюють або навчаються, сім'ї з двох або більше інвалідів, якщо один з них без обох ніг, та інваліди Великої Вітчизняної війни, які не мають обох ніг.

НЕЩАСТЯ ЗА ЧАСОМ НЕ ПРИХОВАЄШ

Як свідчать матеріали розгляду звернень громадян, що надходять до теруправління Держгірпромнагляду по Кіровоградській області, у більшості випадків до трудових конфліктів потерпілих на виробництві спонукають керівники або власники підприємств, котрі будь-яким чином намагаються приховати той чи інший нещасний випадок, за який їм належить відповідати у встановлених рамках чинного законодавства. З іншого боку, у виникненні конфліктних ситуацій і судової тяганини до деякої міри винні й потерпілі, які своєчасно не звертаються до роботодавців або керівників підприємств з вимогою провести розслідування нещасного випадку.

Для прикладу варто навести недавній розгляд скарги колишнього водія Маловисківської філії ДП «Кіровоградський облводдор», який звинувачує керівництво підприємства в необ'єктивності розслідування нещасного випадку, що стався з ним 1 березня 1990 р. Того дня водія зобов'язали вийти на суботник з прибирання металобрухту на території бази шляхової ремонтно-будівельної дільниці. Під час переміщення залізних воріт на водія впала рама автопричіпу, яку було оберто на огорожу. Потерпілого доставили в лікарню, де медики діагностували в нього перелом поперекового відростка одного з грудних хребців. На порушення законодавства адміністрація підприємства не лише не провела розслідування нещасного випадку, а намагаючись приховати його, проігнорувала наявність лікарняного листка потерпілого, проставивши у таблиці як дні виходу на роботу термін перебування на «лікарняному». До пори до часу це влаштовувало робітника, але з роками стан його здоров'я різко погіршився. На ліки не вистачало коштів, і за порадою компетентних людей у вересні 2008 р. він звернувся до керівництва філії

з проханням призначити розслідування нещасного випадку, який стався з ним 18 років тому.

Розслідування провели, але його результати не задовольнили потерпілого. З підприємства заявнику надіслали письмову відповідь, у якій на двох сторінках голова комісії, головний інженер філії К. Худеев (незрозуміло, для чого) дослівно розписав обов'язки комісії та процедуру розслідування нещасних випадків, а в констатуючій частині висловив контраргумент, що про нещасний випадок вчасно не повідомили роботодавець ні сам потерпілий, ні лікувальний заклад. І за давністю часу та у зв'язку зі смертю механіка, який контролював виконання роботи, відновити перебіг події та знайти її очевидців практично неможливо.

Насправді ж голова комісії навіть не намагався знайти і опитати очевидців, долучити необхідні документи з лікарні. Не відреагував він також на окрему думку завідувача сектора правової та профілактичної роботи відділення виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків у Маловисківському районі І. Пошили, який не погодився з висновками необ'єктивного розслідування, запропонувавши

керівникові підприємства провести його повторно, та повідомив про прихований нещасний випадок до теруправління Держгірпромнагляду.

Потерпілий також не погодився з рішенням комісії. 15 грудня 2008 р. він звернувся зі скаргою до керівництва теруправління Держгірпромнагляду по Кіровоградській області. У відповідь на його звернення начальник управління В. Береславський доручив відповідальним посадовим особам ретельно перевірити обставини справи з виїздом на вказане підприємство. Як з'ясувалось, усі необхідні документи та очевидці нещасного випадку знайшлися. Таким чином, 23 січня 2009 р., після вивчення і перевірки ма-

ла і отримала перелом лівої руки. Під час лікування їй було зроблено дві операції. Згодом рука зажила, але з роками почала боліти, і необхідно було шукати кошти на її лікування.

Ось тоді жінка почала думати про соціальну допомогу, про що свого часу не подбала. Але через місяць після звернення до відповідних органів на її адресу надійшов лист від начальника ЦПЗ № 5 Л. Черби, де повідомлялося, що Маловисківським вузлом зв'язку складено акт про нещасний випадок невиробничого характеру, у якому визначено, що випадкове падіння потерпілої під час пересування по тротуару сталося в неробочий час.

висновками кваліфікованих фахівців, факт отримання потерпілим травми саме в робочий час — несперечний: 12 листопада 2008 р. під час вечірнього інкасування оператор поштового зв'язку головної каси Кіровоградського поштамту потрапив у ДТП. Після цього він був на лікуванні у нейрохірургічному відділенні обласної лікарні. Коли потерпілий звернувся до керівництва філії із заявою щодо проведення розслідування та вимогою скласти відповідний акт для того, щоб отримати відшкодування витрат на лікування, йому в цьому відмовили, посилаючись на те, що він травмувався у неробочий час за межами території виробництва.

З метою правового захисту потерпілий звернувся до обласної федерації профспілок, а потім — до теруправління Держгірпромнагляду. Після розгляду відповідних документів та опитування свідків за результатами перевірки нещасного випадку начальнику Кіровоградської філії УДППЗ «Укрпошта» О. Камрадову було надіслано припис з вимогою провести розслідування цього нещасного випадку та скласти відповідний акт. Але припис так і залишився невиконаним. Тому, керуючись ст. 188 ч. 4 Кодексу України про адміністративні правопорушення, начальника філії притягнуто до адміністративної відповідальності, а матеріали розслідування надіслано до прокуратури Ленінського району м. Кіровограда.

Враховуючи вищевикладене, хотілося б ще раз нагадати керівникам і власникам підприємств про виконання їхніх прямих обов'язків щодо своєчасного розслідування нещасних випадків на виробництві. Вони мають дбати про те, аби не принижувати в конфліктах людську гідність і не доводити до судової тяганини громадян, які й так зазнали чимало збитків, пов'язаних з відновленням здоров'я або загибеллю члена родини на виробництві.

М. БАКАЄВА, головний спеціаліст, юристконсульт теруправління Держгірпромнагляду по Кіровоградській області

Фото **Д. ТАНСЬКОГО**

Керівники та власники підприємств мають дбати про те, щоб своєчасно були розслідувані нещасні випадки на виробництві, не принижувати в конфліктах людську гідність і не доводити до судової тяганини громадян, які й так зазнали чимало збитків, пов'язаних з відновленням здоров'я або загибеллю члена родини на виробництві.

теріалів та опитування очевидців, начальнику Маловисківської філії Г. Кравченку було видано припис, у якому на підставі ст. 22 і 39 Закону «Про охорону праці» запропоновано провести повторне розслідування нещасного випадку, який стався з водієм 1 березня 1990 р., визнати його пов'язаним з виробництвом та скласти акти за формами Н-5 і Н-1.

Факти, коли керівники підприємств вчасно не повідомляють про скоєні нещасні випадки у відповідні органи, а потім під тиском заяв потерпілих проводять необ'єктивне розслідування, також було виявлено на окремих підприємствах поштового зв'язку області.

Зокрема, 17 грудня 2008 р. із заявою про проведення повторного розслідування нещасного випадку до адміністрації Маловисківського центру поштового зв'язку № 5 КД УДППЗ «Укрпошта» звернулася колишній головний бухгалтер цього підприємства, жінка, яка постраждала 31 грудня 2001 р. По закінченні чергування, виходячи з приміщення відділення зв'язку, жінка спіткнулася, впа-

Проте керівник підприємства, м'яко кажучи, злукавила. Її лист спростували достовірні факти інспекторської перевірки, яку провели посадові особи теруправління Держгірпромнагляду за скаргою потерпілої. Як свідчать очевидці, жінка отримала травму після закінчення роботи на слизькому порозі парадного виходу із приміщення пошти, вкритого нашаруванням льоду і не посипаного піском. Їй допомогли звестися на ноги начальник головної каси та охоронець пошти. Тобто свідки дійсного перебігу подій є. Та все ж, не звертаючи уваги на припис, яким теруправління зобов'язало провести повторне розслідування нещасного випадку і пов'язати його з виробництвом, керівництво підприємства вважає за необхідне відстоювати свою правоту в судових органах.

Приблизно на такий самий хибний шлях стала адміністрація Кіровоградської філії УДППЗ «Укрпошта». Травму, яку отримав під час виконання службових обов'язків інкасатор, тут також визначили як не пов'язану з виробництвом. Але, за

ПРАЦЮВАТИ У ТІСНОМУ КОНТАКТІ ЗІ СТРАХУВАЛЬНИКАМИ ТА ПОТЕРПІЛИМИ

Саме таким підходом під час здійснення повсякденної діяльності керуються в управлінні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань у Чернігівській області. Звичайно, сьогодні, в умовах жорсткої кризи, яка охопила буквально всі сфери, навіть виконання обов'язків щодо збирання фінансових коштів і відшкодування шкоди потерпілим здійснювати стає все складніше. Проте, незважаючи на труднощі, що виникли, в обласному управлінні мають намір й надалі чітко виконувати Закон «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Для цього співробітники установи докладають максимум зусиль у роботі не тільки зі страхувальниками, але й з потерпілими.

Про деякі аспекти в роботі, що проводиться, нашому власному кореспондентові Вадиму КОБЦЮ розповідає начальник обласного управління цієї соціальної структури В. Рибальченко.

Нині в Чернігівській області у 8 міжрайонних відділеннях Фонду взято на облік 4936 особистих справ потерпілих на виробництві та членів їхніх сімей. За 3679 справами призначено страхові виплати. Також на обліку в робочих органах Фонду перебуває 2141 інвалід внаслідок трудового каліцтва. Серед них інвалідів I групи — 106 осіб, II — 602, III — 1433 особи. Тільки на медичне обслуговування інвалідів впродовж 2008 р. було виділено понад 1,7 млн. грн. Усього ж за підсумками 2008 р. усім категоріям потерпілих на виробництві було виплачено близько 15,8 млн. грн.

Станом на 1 січня 2009 р. в області зареєстровано 23 167 страхувальників, з них 13 368 — юридичні особи та 9794 — суб'єкти підприємницької діяльності, які використовують найману працю, 5 фізичних осіб застраховано на добровільних засадах.

З представниками страхувальників як в індивідуальному порядку, так і у формі періодичних районних і міських семінарів наші співробітники ведуть постійну цілеспрямовану роз'яс-

нювальну роботу з приводу необхідності своєчасних і в повному обсязі відрахувань коштів на рахунки Фонду.

Безумовно, є в цьому питанні недопрацювання та незгодженості. На жаль, ми не маємо можливості у повному обсязі впливати на стан охорони праці та виробничого середовища. Внаслідок цього і цілком добросовісний роботодавець-страхувальник, і недбайливий, безвідповідальний, який допустив неодноразові випадки виробничого травматизму (у тому числі й зі смертельним наслідком) роблять відрахування у Фонд (якщо вони представники однієї й тієї самої галузі, наприклад, сільського господарства) за одними й тими самими страховими тарифами. Де ж тут, питається, справедливість?

Виконуючи статутні повноваження з профілактики нещасних випадків на виробництві та профзахворюваності, страхові експерти нашого управління впродовж 2008 р. перевірили 1262 підприємства. У поданнях роботодавцям було запропоновано усунути майже 9100 порушень законодавства про охорону праці.

Представники робочих органів Фонду завжди беруть участь у роботі комісії із розслідування нещасних випадків на виробництві та профзахворювань. Багато уваги приділяється питанням запобігання професійній захворюваності. 4 із 7 зареєстрованих у 2008 р. профзахворювань припадає на комунальний лікувально-профілактичний заклад «Чернігівський протитуберкульозний диспансер». Наше управління звернулося до органів прокуратури з проханням про сприяння якомога швидшому усуненню виявлених у цьому закладі порушень. Багато з них, якщо не вживати рішучих заходів, можуть призвести до збільшення кількості профзахворювань серед медичних працівників лікувальних закладів. У березні 2009 р. на черговому засіданні обласної ради з питань безпечної життєдіяльності населення це питання було винесено на широке обговорення. Від керівників органів влади та закладів медицини зажадали вжиття невідкладних заходів для виправлення ситуації.

На жаль, багато проблем охорони праці, хоч як це й прикро, як і раніше, не знаходять належного відображення в економічних і соціальних програмах розвитку області. Повноцінні служби охорони праці не створено в більшості міських і селищних рад. Навіть у багатьох райдержадміністраціях до цього часу немає таких служб. Іноді нашим страховим експертам на місцевому рівні просто ні з ким взаємодіяти у питаннях профілактики виробничого травматизму. І це при тому, що ст. 34 Закону «Про охорону праці» зобов'язує місцеві органи влади у межах своїх територій створювати відповідні структурні підрозділи, головна мета яких — не тільки забезпечення додержання законодавства про охорону праці, а й комплексна реалізація державної політики в галузі охорони праці.

Зрозуміло, такий стан справ, що не вселяє великого оптимізму, зобов'язує нас вишукувати додаткові внутрішні резерви. Так, у всіх наших

впродовж 2008 р. було виділено 86,4 тис. грн. — майже вдвічі більше, ніж у 2007 р. З них половину витрачено на навчання, решту грошей було спрямовано на виготовлення 3360 інформаційних листків, 80 альбомів з охорони праці, для придбання та роздавання в бібліотеки роботодавців 140 видань нормативно-правових актів, іншої літератури з охорони праці. У період проведення заходів, присвячених Всесвітньому дню охорони праці, на підприємствах регіону за рахунок коштів Фонду було обладнано 6 куточків охорони праці.

Страхові експерти в 2008 р. брали участь у розробці та перегляді 438 інструкцій з охорони праці, розробці СУОП на 124 підприємствах. У період проведення Тижня охорони праці співробітники Фонду виступили в 120 аудиторіях перед членами трудових колективів підприємств, організації та установ. З проблемами, пов'язаними з реабілітацією потер-

Окремо хотілося б згадати про роботу з громадськістю, в першу чергу — з організацією інвалідів, для яких у нас завжди відкриті двері. Чернігівську обласну організацію інвалідів праці та потерпілих на виробництві очолює А. Голобурда, який пропрацював понад 30 років на шкідливому хімічному виробництві. Нині в організації налічується близько 650 осіб. Усі вони залежно від місця проживання закріплені за 12 дільницями-відділеннями. Кожне з них очолює один з 12 членів правління обласної організації.

Оскільки головним завданням цього громадського об'єднання є вирішення питань соціального захисту потерпілих, а більшість з них адресована, звичайно, Фонду, то ми вирішили піти їм назустріч. Ось уже третій рік щопонеділка і щочетверга в приміщенні обласного управління Фонду чергує член правління організації інвалідів праці. Приймаючи відвідувачів, відповідаючи на телефонні дзвінки, що надходять з різних куточків області, активіст — громадський працівник краще за найкваліфікованішого юриста дає необхідні роз'яснення тим, хто звертається за допомогою. Підказує, як найефективніше та швидше вирішити ту чи іншу проблему. Просто підтримує добрим словом у важку хвилину. Адже, за словами А. Голобурди, людська теплота, чуйність і розуміння, які виявляють співробітники соціальної установи, нерідко значать для потерпілих більше, ніж сухе, бюрократичне (зі скреготом на зубах) виділення матеріальних коштів.

У планах на майбутнє у керівництва Чернігівського обласного управління виконавчої дирекції Фонду і громадської організації, яка співробітничала з ним, — подальше налагодження взаємовідносин, пошук нових, ефективніших форм співробітництва.

*На знімку (зліва направо):
начальник управління
виконавчої дирекції Фонду
в Чернігівській області В. Рибальченко,
керівник обласної
організації інвалідів А. Голобурда,
начальник відділення
відшкодування шкоди потерпілим
обласного управління Н. Метлицька,
заступник начальника
обласного управління В. Корогод
проводять нараду з приводу
наступного дня відкритих дверей.*

Фото автора

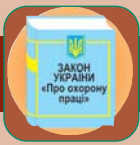
На жаль, багато проблем охорони праці, хоч як це й прикро, як і раніше, не знаходять належного відображення в економічних і соціальних програмах розвитку області.

міжрайонних відділеннях створено консультативні пункти, де місцеві підприємці-страхувальники можуть ознайомлюватися не тільки з головними цілями та завданнями соціального страхування від нещасних випадків і профзахворювань, але й одержувати необхідну правову інформацію, нормативні акти з охорони праці, що їх цікавлять. Впродовж 2008 р. страхувальники на таких консультативних пунктах одержали 1027 консультацій з різних питань охорони праці. Крім того, в районах і містах області було проведено 157 семінарів і нарад за участі представників адміністрацій та служб охорони праці підприємств і організацій.

Певну увагу управління приділяє навчанню, підвищенню рівня знань спеціалістів і працівників, які мають відношення до вирішення питань охорони праці та соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Протягом 2008 р. за рахунок коштів Фонду навчено 286 таких працівників. Причому 167 з них проходили навчання вперше.

Звичайно, великих коштів управління не має. Та все ж таки на проведення профілактичних заходів

пілих на виробництві, працівники Фонду ознайомлені як ніхто інший. Адже вони практично щодня зустрічаються з інвалідами, поділяючи тим самим разом з ними їхній душевний біль. Хочеться сподіватися, що потерпілі на виробництві не тримають зла на наших працівників. Тільки за останні два роки за рахунок коштів Фонду їм надано близько 90 легкових автомобілів (в області практично потерпілих чергу на забезпечення потерпілих автомобілем). Вважаю, що в регіоні непогано проводиться робота щодо оздоровлення інвалідів. Впродовж 2008 р. путівками до спеціалізованих лікувальних санаторіїв було забезпечено 86 осіб. Двом інвалідам І групи було надано також путівки для супроводжуваних осіб. Дуже плідні взаємовідносини склалися у нас з адміністрацією місцевого санаторію-профілакторію «Острич», що у мальовничій місцевості Менського району. Тут мають можливість поправити свою серцево-судинну систему й опорно-руховий апарат не тільки інваліди внаслідок трудового каліцтва, а й інші потерпілі, які перебувають на обліку в Фонді.

Коротким рядком

17.03.2009 р. в Києві, у Федерації профспілок України відбувся семінар на тему «Навчально-методичні та нормативно-довідкові матеріали з охорони праці для підприємств малого та середнього бізнесу». Учасники семінару отримали компакт-диски з програмними продуктами з охорони праці, розроблені НВП «ПРОТЕК». Програмні продукти також містяться на сайті: <http://ps.profes.kiev.ua/> / Завантаження безплатне. Поставити свої запитання, надати пропозиції розробникам програмного забезпечення можна на форумі: <http://forum.profes.kiev.ua/> або за телефонами: +38044 486-27-97, +38033 482-36-57

29 березня на 50-му році передчасно пішов з життя заступник начальника територіального управління Держгірпромнагляду по АР Крим та м. Севастополю —

начальник Південної міжрегіональної інспекції промбезпеки та охорони праці в хімічній промисловості та нафтогазовому комплексі НОВАК Валерій Петрович. За час роботи в органах Держгірпромнагляду (з липня 2000 р.) Валерій Петрович пройшов шлях від державного інспектора до заступника начальника територіального управління. Світла пам'ять про В. Новака назавжди залишиться в серцях його друзів, соратників по роботі, всіх тих, хто знав і любив цю чудову, життєрадісну людину. Ми глибоко сумуємо з приводу понесеної втрати і висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Колективи територіального управління Держгірпромнагляду по АР Крим та м. Севастополю і ДП «Кримський експертно-технічний центр».

ЖУРНАЛ ВИСТУПИВ – ЩО ЗРОБЛЕНО?

До журналу продовжують надходити інформація та відгуки на статтю І. Парфенюка «Розповідь про те, як лідер став аутсайдером» (№ 7, 2008 р.), у якій йшлося про стан справ з реалізацією вимог Закону «Про охорону праці» місцевими органами виконавчої влади і самоврядування у Львівській області.

Як повідомив редакцію начальник управління економіки департаменту економічної політики Львівської міської ради М. Балаш, функції з питань охорони праці та профілактики травматизму, покладені на департамент економічної політики, за своєю сутністю є компетенцією управління соціального захисту департаменту гуманітарної політики, які передбачають забезпечення дотримання встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту населення м. Львова.

Враховуючи вищезазначене, департамент економічної політики підготував лист до міського голови м. Львова (від 30.10.2008 р.

№ 23-3651), в якому ініціювалося питання щодо підготовки проекту ухвали міської ради про внесення відповідних змін до положення про департамент економічної політики та передачу обов'язків щодо організації роботи з охорони праці та профілактики травматизму у м. Львові управлінню соціального захисту департаменту гуманітарної політики. Зазначену ініціативу погоджено міським головою, що підтверджено резолюцією від 30.10.2008 р. № 23-3621. Тепер проект ухвали перебуває на візуванні у заступника міського голови з гуманітарних питань, після чого його буде винесено на розгляд чергового пленарного засідання сесії міської ради.

У журналі (№ 12, 2008 р.) було надруковано статтю О. Касьян «Причина всьому — горілка», у якій йшлося про причини групового нещасного випадку зі смертельними наслідками, що стався 23 липня 2008 р. під час демонтажу шумопоглинаючої стіни вентиляційної шахти № 228 станції метро «Палац спорту». Загинуло двоє робітників структурного підрозділу «Служба колії, тунельних споруд і будівель» КП «Київський метрополітен».

Як встановила комісія, однією з причин трагедії було й те, що бригада тунельних робітників (у тому числі й потерпілі), а також тунельний майстер, який безпосередньо керував роботами у зміні, перебували на роботі у стані алкогольного сп'яніння.

Як повідомив редакцію головний інженер КП «Київський метрополітен» В. Зель, цю статтю було обговорено в трудових колективах підприємства та вжито заходів щодо усунення виявлених розслідуванням причин нещасного випадку. За допущені порушення, що призвели до загибелі працівників, накладено дисциплінарні стягнення на посадових осіб структурного підрозділу «Служба колії, тунельних споруд і будівель», а саме: заступника начальника метрополітену — начальника служби, головного інженера служби, заступника начальника служби з утримання тунельних споруд, начальника відділу кадрів, начальника дистанції тунельних споруд, начальника управління кадрової роботи метрополітену.

Переведено на роботу, пов'язану з меншою відповідальністю, заступника начальника служби з утримання тунельних споруд, начальника дистанції тунельних споруд; начальнику служби охорони праці метрополітену запропоновано обійняти посаду, що не пов'язана з керівною роботою. За появу на роботі в нетверезому стані звільнено тунельного майстра та тунельних робітників.

Розроблені та введені в дію Порядок взаємодії між структурними підрозділами щодо виконання певних робіт у метрополітені та інструкція з охорони праці під час розбирання шумопоглинаючих стін у вентиляційних шахтах метрополітену.

ОФІЦІЙНО

ПОРЯДОК

використання у 2009 році коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів із забезпечення охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах

Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2009 р. № 195

1. Цей Порядок визначає механізм використання у 2009 році коштів, передбачених у державному бюджеті за програмою «Охорона праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах (включаючи підприємства з видобутку бурого вугілля), у тому числі дегазація вугільних пластів» та коштів Стабілізаційного фонду, передбачених для фінансування проектів, пов'язаних з підвищенням техніки безпеки шахт (далі — бюджетні кошти).

2. Мінвуглепром є головним розпорядником бюджетних коштів.

3. Бюджетні кошти спрямовуються вугледобувним та шахтобудівним підприємствам (далі — підприємства) на здійснення заходів, визначених Програмою підвищення безпеки праці на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2006 р. № 374 (Офіційний вісник України, 2006 р., № 13, ст. 879), а саме на:

придбання засобів індивідуального захисту згідно з переліком, що складається головним розпорядником бюджетних коштів на підставі поданих підприємствами пропозицій (далі — поточні видатки);

фінансування проектів, пов'язаних з підвищенням техніки безпеки шахт у 2009 році (далі — капітальні видатки).

Бюджетні кошти спрямовуються підприємствам державної форми власності або господарським товариствам, 100 відсотків акцій яких належать державі, незалежно від того, який орган здійснює повноваження власника державного майна.

4. Поточні видатки здійснюються за рахунок надходжень до загального фонду державного бюджету на підставі затверджених Мінвуглепромом в установленому порядку програм підвищення безпеки праці на кожному підприємстві та за умови їх фінансування частково за рахунок власних коштів.

Розподіл за поточними видатками здійснюється пропорційно співвідношенню планової чисельності промислово-виробничого персоналу підприємств з урахуванням рівня забезпеченості засобами індивідуального захисту, який визначає головний розпорядник бюджетних коштів за погодженням з Держгірпромнаглядом.

5. Капітальні видатки здійснюються за рахунок коштів Стабілізаційного фонду на підставі рішення Кабінету Міністрів України про затвердження переліку підприємств, на яких передбачена реалізація проектів, пов'язаних з підвищенням техніки безпеки шахт у 2009 році (далі — проекти) та обсягів їх фінансування.

6. У переліку підприємств, на яких передбачена реалізація проектів, зазначаються:

найменування вугледобувного підприємства, його відокремленого підрозділу та напрями інвестування;

загальна сума капітальних видатків у поточному році, зокрема за напрямками інвестування;

джерела фінансування капітальних видатків (бюджетні, власні кошти тощо), зокрема за напрямками інвестування;

очікувані результати від реалізації проектів, зокрема у поточному році.

Проект рішення Кабінету Міністрів України розробляється Мінвуглепромом і подається для погодження Мінекономіки, Мінфіну і Держгірпромнаглядом разом з проектами.

До переліку включаються підприємства, проекти яких визнані переможцями за результатами конкурсного відбору. Порядок проведення конкурсного відбору встановлюється Мінвуглепромом за погодженням з Мінекономіки, Мінфіном і Держгірпромнаглядом.

7. Проекти розробляються вугледобувними підприємствами у формі бізнес-планів згідно з методичними рекомендаціями, затвердженими Мінвуглепромом за погодженням з Мінекономіки і Мінфіном.

У проекті зазначаються: мета проекту відповідно до пріоритетів структурної перебудови економіки, необхідний обсяг інвестицій, загальна характеристика стану об'єкта, план реалізації (строки введення в дію основних фондів, джерела фінансування), результати оцінки фінансової та економічної ефективності, очікувані результати його реалізації.

Після прийняття Кабінетом Міністрів України рішення кошти Стабілізаційного фонду, передбачені для капітальних видатків, зараховуються на рахунок спеціального фонду державного бюджету за програмою «Охорона праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних та шахтобудівних підприємствах (включаючи підприємства з видобутку бурого вугілля), у тому числі дегазація вугільних пластів». Мінфін вносить в установленому порядку зміни до розпису бюджету.

8. Фінансування передбаченого проектами придбання систем, комплектів обладнання та приладів здійснюється за умови постачання їх виробниками.

9. Закупівля товарів, робіт і послуг за бюджетні кошти та попередня оплата такої закупівлі здійснюється в установленому законодавством порядку.

10. Бюджетні кошти не виділяються суб'єктам господарювання, яких визнано банкрутами, щодо яких порушено справу про банкрутство, проводиться санація або які ліквідуються.

11. Кошти Стабілізаційного фонду, не використані станом на 27 грудня бюджетного року, підлягають поверненню до спеціального фонду державного бюджету не пізніше ніж до 31 грудня 2009 року.

12. Контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів здійснюється відповідно до законодавства.

13. Мінвуглепром щомісяця до 20 числа подає Мінфіну звіт про використання бюджетних коштів за формою, затвердженою Мінфіном.

ЗАПИТУВАЛИ? ВІДПОВІДАЄМО!

Відповідно до вимог п. 3.4 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці навчання з питань охорони праці в частині організації навчального процесу (розробка навчально-тематичних планів і програм, форм навчальної документації, порядок їх ведення тощо) на підприємстві здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та нормативно-правових актів системи освіти. Якими конкретно нормативно-правовими документами керуватися під час розробки навчально-тематичних планів і програм навчання працівників з питань охорони праці, у тому числі і під час виконання робіт підвищеної небезпеки?

(В. Лукашевич, заступник начальника Феодосійського морського торговельного порту з охорони праці, АР Крим)

Загальний порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці працівників підприємств і посадових осіб встановлено Типовим положенням про порядок навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженим наказом Держнагляд-охорони праці від 26.01.2005 р. № 15 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції 15.02.2005 р. за № 231/10511 (далі — Типове положення).

Відповідно до п. 2 Типового положення вивчення основ охорони праці у професійно-технічних навчальних закладах проводиться за типовими навчальними планами і програмами з цього предмета і навчальних дисциплін, які затверджуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти і науки за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Типові навчальні плани та програма за професіями опрацьовується Міністерством освіти і науки України. Зважаючи на великий обсяг у

ДК 003:2005 існуючих професій, типові навчальні плани та програми на цей час опрацьовані не для всіх професій.

За довідкою про наявність затверджених Типових планів і програм за конкретними професіями радимо звертатися до Міністерства освіти і науки.

У разі відсутності затверджених типових навчальних програм підготовки за наявними на вашому підприємстві професіями навчальні програми мають опрацьовуватися у навчальному закладі в порядку, передбаченому Міністерством освіти і науки, з урахуванням п. 2.3 Типового положення щодо кількості навчальних годин на предмет «охорона праці». А саме, теоретична частина предмета «охорона праці» під час підготовки працівників, які залучаються до виконання робіт підвищеної небезпеки, визначається обсягом не менш як 30 год, а під час перепідготовки та підвищення кваліфікації — не менш як 15 год. Специфічні питання охорони праці для конкретних про-

фесій мають вивчатися в курсах спеціальних та загальнотехнічних дисциплін — з метою поєднання технологічної підготовки з підготовкою з охорони праці, а робочі навчальні програми цих дисциплін повинні включати відповідні питання безпеки праці.

У додатку 4 до п. 5.1 Типового положення наведено Типові тематичний план і програма для посадових осіб (тобто для осіб, які вже здобули освіту і працюють), до функціональних обов'язків яких належать організація та контроль (у межах повноважень) за охороною праці на підприємстві або в структурному підрозділі підприємства.

Вимоги до суб'єктів господарювання в частині матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення, викладацького складу, формування навчальних груп, розробки навчально-тематичних планів та програм регламентуються Положенням про професійне навчання кадрів на виробництві, затвердженим спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики та Міністерства освіти і науки від 26.03.2001 р. № 127/151, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 06.04.2001 р. за № 315/5506, та Положенням про організацію навчально-виробничого процесу на виробництві, затвердженим спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики та Міністерства освіти і науки від 27.12.2006 р. № 500/861, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 17.01.2007 р. за № 32/13299.

А. ДЕНЬГІН, перший заступник Голови Держгірпромнагляду

У зв'язку з тим, що для одержання посвідчення водія громадяни проходять навчання, перевірку знань Правил дорожнього руху та вивчення матеріальної частини автомобіля, просимо дати роз'яснення щодо можливості роботи водія за спеціалістю слюсаря з ремонту автомобілів.

(В. Бінд, перший заступник генерального директора ВАТ «Акціонерна компанія «Київводоканал»)

Залучення водія до роботи за фахом слюсаря з ремонту автомобілів можливо за умови, що при навчанні за фахом водія автотранспортних засобів до програми підготовки були включені питання проведення ремонтних робіт, а після закінчення навчання за фахом водія йому

було також видано посвідчення слюсаря з ремонту автомобілів I або II кваліфікаційного розряду.

У разі необхідності на підприємстві водію може бути організовано навчання та присвоєння кваліфікаційного розряду за фахом слюсаря з ремонту автомобілів за умови до-

держання вимог чинного законодавства в сфері професійно-технічного навчання.

При додержанні вимог щодо проходження водієм навчання за фахом слюсаря з ремонту автомобілів та одержанні ним відповідного посвідчення із присвоєнням йому кваліфікаційного розряду він може залучатися до виконання робіт за фахом слюсаря з ремонту автомобілів.

Ю. ГЕРЖОД, директор Департаменту безпеки у галузі Міністерства транспорту та зв'язку України

Чи доцільно після закінчення граничного терміну експлуатації ліфтів проведення експертного обстеження і позачергового технічного огляду, як цього вимагають Правила будови і безпечної експлуатації ліфтів, затверджені наказом Держгірпромнагляду України від 01.09.2008 р. № 190?

На наш погляд, усі види робіт під час проведення позачергового технічного огляду, вказані в розділах 9.3 і 9.5 Правил, виконуються під час експертного обстеження, перелік робіт при якому вказано в Методиці проведення експертних обстежень ліфтів, затвердженій наказом Держнаглядохоронпраці України від 19.07.99 р. № 135.

(Ф. Ковальчук, головний інженер спеціалізованого ремонтно-будівельного підприємства «Хмельницькліфт», Хмельницька область)

Відповідно до п. 9 Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 26.05.2004 р. № 687, позачерговий технічний огляд ліфтів після закінчення граничного строку їх експлуатації проводить-

Чи повинна надаватись щорічна додаткова відпустка тривалістю чотири календарних дні за особливий характер праці сторожам, які працюють у центральній районній лікарні?

(Працівники відділу кадрів центральної районної лікарні, смт Голованівськ, Кіровоградська область)

Право працівників на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці визначається у строгій відповідності із Списком виробництв, робіт, професій і посад працівників, робота яких пов'язана з підвищеним нервово-емоційним та інтелектуальним навантаженням або виконується в особливих природних і геологічних умовах та умовах підвищеного ризику для здоров'я, що дає право на щорічну додаткову відпуст-

ку за особливий характер праці, затвердженим постановою Кабінету Міністрів від 17.11.97 р. № 1290 (додаток 2 у редакції постанови Кабінету Міністрів від 13.05.2003 р. № 679 із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів від 16.12.2004 р. № 1674).

Згідно з розділом XXII «Загальні професії за всіма галузями господарства» цього Списку, право на щорічну додаткову відпустку трива-

ся із застосуванням видів робіт, що не використовувались під час експертного обстеження.

У кожному конкретному випадку на підставі результатів експертного обстеження ліфтів після закінчення їх граничного строку експлуатації відповідальна особа уповноваженої організації визначає обсяг позачергового технічного огляду та розробляє регламент технічних оглядів на продовжуваний строк безпечної експлуатації, який зберігається разом з паспортом ліфта.

П. ПОШКУРЛАТ, начальник відділу нагляду у будівництві, за підйомними спорудами та котлонагляду Держгірпромнагляду

лістю до 4 календарних днів мають працівники воєнізованої охорони, зайняті охороною об'єктів, інкасацією та перевезенням грошової готівки, цінних паперів та інших цінностей (начальник дільниці, старший інспектор, інкасатор, водій, черговий, стрілець, охоронник).

Сторожі зазначеним вище Списком не передбачені, отже права на щорічну додаткову відпустку за особливий характер праці вони не мають.

О. ЧЕРНЕТЕНКО, головний спеціаліст Державної експертизи умов праці України Міністерства праці та соціальної політики

Відповідно до п. 1.1.14 Правил безпеки у вугільних шахтах усі працівники та посадові особи, новоприйняті на шахту або ті, кого переводять на підземні роботи, повинні у спеціальних «димних камерах» пройти практичне тренування у саморятувальниках.

Хто з працівників вважається прийнятим на роботу — працівники, які підписали заяву про прийняття на роботу, чи працівники, які оформлені у відділі кадрів і наказом по шахті, і в який період вони мають проходити перевірки у саморятувальниках?

Який підтверджуючий документ (довідка, свідоцтво, посвідчення) і ким має видаватися працівнику шахти, який пройшов практичні тренування у саморятувальниках?

(І. Гнатюк, гірничий інженер, м. Димитров, Донецька область)

Відповідно до ст. 24 Кодексу законів про працю України трудовий договір укладається, як правило, в письмовій формі.

Укладання трудового договору оформляється наказом чи розпорядженням власника або уповноваженого ним органу про зарахування працівника на роботу.

Трудовий договір вважається укладеним і тоді, коли наказ чи розпорядження не були видані, але працівника фактично було допущено до роботи.

Вимоги щодо навчання з питань охорони праці регламентуються ст. 18 Закону «Про охорону праці» та Типовим положенням про порядок про-

ведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженим наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15, зареєстрованим у Міністерстві юстиції від 15.02.2005 р. за № 231/10511, і є обов'язковими для виконання усіма центральними, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, бюджетними установами та суб'єктами господарювання, незалежно від форм власності та видів діяльності.

Статтю 18 Закону «Про охорону праці» передбачено, що працівники під час прийняття (тобто після оформлення на роботу) і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж, навчання з питань охорони праці за відповідними програмами.

Навчання з питань охорони праці включає: навчання в навчальних

закладах, у навчальному пункті шахти, вступний інструктаж, іспит з охорони праці. Вступний інструктаж проводиться викладачами навчального пункту шахти або спеціалістами з охорони праці. При вступному інструктажі працівники, які направлені

на підземні роботи, повинні пройти тренування у «димній камері», набуті навичок включатися та дихати у саморятувальнику під час його захисної дії (ДНАОП 1.1.30-5.15-96).

Про проведення вступного інструктажу робиться запис в осо-

бистій карточці працівника, яка зберігається у відділі кадрів, та в журналі інструктажу.

О. РУМЕЖАК, заступник Голови Держгірпромнагляду

Страховий експерт з охорони праці виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та профзахворювань під час чергової перевірки підприємства вказав на відсутність протоколу засідання комісії з перевірки знань з питань охорони праці після проходження стажування машиніста екскаватора, посилаючись на п. 7.9 НАОП 0.00-4.12-05. Але у названому пункті не зазначається, що перевірку знань після стажування має проводити комісія підприємства. У журналі реєстрації інструктажів, який згадується в зазначеному пункті (додаток 6), у графі 12 визначено: «Знання перевірів, допуск до роботи здійснив (підпис, дата)», тобто це робить керівник робіт, а не комісія підприємства із зазначенням номера протоколу і дати перевірки.

Прошу роз'яснити, що робити в подібних випадках.

(А. Дмитренко, начальник виробничого відділу виробничого об'єднання «Домобудівельник», м. Лисичанськ, Луганська область)

У п. 7.9 Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції за № 231/10511 (далі — Типове положення) зазначено, що після закін-

чення стажування (дублювання) та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом (розпорядженням) роботодавця (або керівника структурного підрозділу) працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у журналі реєстрації інструктажів.

При цьому в журналі реєстрації інструктажів зазначено, що перевіряє знання та допускає до роботи працівника, який пройшов стажування, одна особа, відповідальна за стажування (графа 12 додатка 6 Типового положення).

Комісія підприємства для перевірки знань з питань охорони праці створюється у разі проведення навчання посадових осіб та інших працівників, зайнятих на роботах підвищеної небезпеки та де є потреба у професійному доборі, які проходять щорічне спеціальне навчання і перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці.

Таким чином, перевірка знань з питань охорони праці працівників, які пройшли стажування, не потребує створення відповідної комісії підприємства.

Л. БОРЕЦЬКА, начальник відділу охорони праці управління нормативно-правового та юридичного забезпечення Держгірпромнагляду

Чи має право керівник підприємства перевести керівника служби охорони праці (він єдина людина у службі охорони праці, на нього ж покладено функції служби пожежної безпеки, екологічної безпеки та керівництво службою Цивільної оборони підприємства) на скорочений режим роботи (у даному випадку — триденний робочий тиждень), якщо з 223 осіб складу за списком підприємства 170 осіб залишаються працювати в режимі п'ятиденного робочого тижня і в такому самому режимі продовжують працювати основні виробничі дільниці підприємства?

(Е. Бадасян, заступник генерального директора з охорони праці ВАТ «Дослідно-конструкторське бюро геофізичного приладобудування», м. Київ)

Згідно з п. 3 ст. 64 Господарського кодексу України, підприємство самостійно визначає свою організаційну структуру, встановлює чисельність працівників і штатний розпис.

Відповідно до ст. 65 цього Кодексу на всіх підприємствах, які використовують найману працю, між власником і трудовим колективом має бути укладений колективний договір, яким регулюються виробничі, трудові та соціальні відносини трудового колективу з адміністрацією підприємства.

У колективному договорі встановлюються взаємні зобов'язання сторін щодо регулювання виробничих, трудових, соціально-економічних відносин, зокрема, умов регулювання фондів оплати праці та встановлення міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат (доплат, надбавок, премій тощо), встановлення гарантій, компенсацій, пільг, умов та охорони праці та ін.

Отже, згідно з Господарським кодексом питання щодо організаційної структури, регулювання виробничих, трудових та соціальних відносин трудового колективу з адміністрацією підприємства, встановлення форми, системи, розмірів заробітної плати та інших видів трудових виплат підприємство вирішує самостійно.

Разом з тим повідомляємо, що основні завдання та функції служби охорони праці визначені в Типовому положенні про службу охорони праці, зареєстрованому в Міністерстві юстиції 01.12.2004 р. за № 1526/10125 (далі — Типове положення).

Згідно з п. 5.5 зазначеного Типового положення працівники служби охорони праці не можуть залучатися до виконання функцій, не передбачених Законом «Про охорону праці» та цим Типовим положенням.

В. ІЛЮШИНА, головний спеціаліст управління організації державного нагляду в металургії, енергетиці, будівництві та котлонагляду Держгірпромнагляду

**важлива складова
вашої праці**

ГРПШ
ГАЗОРЕГУЛЮВАЛЬНІ
ШАФОВІ ПУНКТИ

- Спецодяг ✓
- Спецвзуття ✓
- Протипожежне обладнання ✓
- ЗІЗ органів дихання ✓
- Високомонтажне обладнання ✓
- Діелектричні вироби ✓

Київ: 8 (044) 4259675, 77, 80
Одеса: 8 (048) 7235810, 7786772, 7786344

ВАЛТЕКС
Багатопрофільне підприємство «ВАЛТЕКС»

На варті безпеки праці!

- СПЕЦВЗУТТЯ
- СПЕЦОДЯГ
- ЗІЗ ВІД ВИРОБНИКА!

АНТИ-КРИЗОВІ ЗНИЖКИ!

м. Біла Церква, вул. Гординського, 2, тел. +38 (04463) 5-19-70
Філії та представництва:

Київ	тел. +38 (044) 249-24-41
Харків	тел. +38 (057) 755-73-25
Тернопіль	тел. +38 (0352) 43-05-92
Суми	тел. +38 (0542) 65-65-95
Сімферополь	тел. +38 (050) 397-25-79

www.valtex.org.ua

**Ваше
ЖИТТЯ та СВОБОДА**

ГРПШ
ГАЗОРЕГУЛЮВАЛЬНІ
ШАФОВІ ПУНКТИ

**МОДУЛЬНІ
КОТЕЛЬНІ**

**ГАРАНТІЯ
БЕЗПЕКИ
ВАШОГО ЖИТТЯ**

**СВОВОДА
ОТРИМАННЯ
ТЕПЛА
В ПОТРІБНИЙ ЧАС
В ПОТРІБНОМУ
МІСЦІ**

**СИГНАЛІЗАТОРИ
ТЕЧІ ГАЗУ**

РОСС
Газпоб

www.goss.com.ua

(057) 719-47-12
(044) 501-11-39

(057) 751-93-81
(044) 501-11-39

**УЧБОВИЙ ЦЕНТР
"НОВАТОР"**

**Є проблеми з охорони праці –
звертайтеся в «Новатор»!
Навчайтеся в «Новаторі»!**

Сім років бездоганної праці на ринку послуг!
Доброчинне ставлення до кожного замовника
(від ЗАТ «Український мобільний зв'язок»,
ЗАТ «Київстар Дж.Ес.Ем.», ЗАТ «Оболонь»,
ТОВ «Кнауф Гіпс» до СПД Петренко...)
Від навчання – до аудиту, від атестації робочих місць –
до електричних випробувань та вимірювань!
Наші викладачі – доктори технічних наук,
висококваліфіковані фахівці з охорони праці
та пожежної безпеки – запорука відмінного
виконання ваших вимог.

З 1 березня за новою адресою:
03148, м. Київ, вул. Строкача, буд. 7
(1-й та 25-й поверхи).

Дзвоніть за тел.: (044) 407-10-17, 407-11-09,
407-11-00, 466-91-62, 466-93-68.

Шукайте в інтернеті: www.ucnovator.kiev.ua
Пишіть: novator_n@ukr.net, info_novator@ukr.net,
LEN-2007@ukr.net

*За бажанням замовника Центр «Новатор» проводить навчання
без відриву від виробництва з виїздом викладачів
в установи і підприємства м. Києва та інших регіонів України*

ДЛЯ СЛУЖБИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Автоекзаменатор
Навчить і перевірить знання з питань ОП, ТЕ, ПБ та ін.
Рекомендовано Держгірпромнаглядом

Бібліотека
Наведе лад у документах, швидко знайде потрібну інформацію.
Документи завжди в актуальному стані

АРМ
Автоматизоване Робоче Місце інженера з ОП - незамінний помічник у веденні справ.
Підкаже, нагадає, допоможе

По вівторках - день відкритих дверей

НВП «ПРОТЕК»
Адреса: м. Київ, вул. Печенізька, 1-7
Телефони: (044) 482-03-32, 486-27-97
kok@protec.kiev.ua; www.protec.kiev.ua

ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА. ОХОРОНА ПРАЦІ

- Виготовлення і реалізація стендів, куточків, плакатів, банерів, знаків, табличок з пожежної безпеки та охорони праці;
- Спеціальні курси навчання з питань пожежної безпеки (пожежно-технічного мінімуму);
- Пожежна сигналізація, пожежогасіння, блискавкозахист (проекування, монтаж, технічне обслуговування);
- Надання технічного звіту з електричних вимірювань (замір опору ізоляції електричних мереж);
- Інформаційно-консультаційна допомога з питань пожежної безпеки;
- Нормативно-технічна документація, література з питань пожежної безпеки та охорони праці;
- Виготовлення та комплектація пожежних шаф, стендів, щитів;
- Вогнегасники, пожежні рукава та інше пожежно-технічне обладнання;
- Оформлення наглядної агітації в приміщеннях навчальних закладів та підприємств різних сфер діяльності.

Україна, м. Київ
e-mail: info@dias.biz.ua
www.dias.biz.ua

Тел.: 8 (044) 353-17-50
8 (044) 353-19-75
8 (067) 289-33-44
Тел./факс: 8 (044) 239-39-70

НОВИЙ ПІДХІД до вирішення старої проблеми

Оформлення кабінетів охорони праці
(відповідно до специфіки виробництва)

Стенди з ОП і ТБ
(розробка, дизайн, виготовлення)

Знаки з ТБ, інформаційні таблички
(пластикові, самоклеїні, самосвітні)

м. Горлівка, вул. Моріса Тореза, 2
Тел. (0624) 56-55-65, 56-43-03, 56-00-20
http://bars.gorlovka.net
e-mail: bars@gorlovka.net

Ваші руки зазнають багатьох ризиків.
Ми розробляємо рукавички, що захищають їх

Для захисту рук використовуйте рукавички «Мара»

МАРА[®] PROFESSIONNEL

У Франції, Мексиці, Бразилії, Малайзії Мара Professionnel виробляє свою продукцію, починаючи ще з 1948 року, а саме: рукавички усіх видів, оздоблювальні покриття та матеріали. Більш ніж один мільйон рукавичок Мара Professionnel виробляється та продається щодня на п'яти континентах світу.

Отримайте більш детальну інформацію на Інтернет-сайті: www.mara-professionnel.com та www.avcentr.com.ua

Ексклюзивний дистриб'ютор в Україні:
ТОВ Фірма «АВ ЦЕНТР»

м. Київ, тел./факс (044) 230-87-07, office@avcentr.com.ua, http://avcentr.com.ua
м. Харків, тел./факс (057) 766-60-02, avcentr@online.ua
м. Запоріжжя, тел./факс (061) 236-61-30/31, avcentr-zp@online.ua
м. Львів, тел./факс (032) 227-62-27/32, avcentr@ukr.net
м. Дніпропетровськ, тел./факс (056) 372-78-28, avcentr@gmail.com
м. Донецьк, тел./факс (062) 349-32-02/12, avcentr.don@e-mail.ua

Хімічна промисловість Будівництво Автомобілебудування Прибирання
Обробна промисловість Довкілля Харчова промисловість Рибальство

BRAVA SMOKE

21,76 грн.*

PITON CLEAR

20,48 грн.*

KILIMANDJARO CLEAR

21,76 грн.*

ЗНАЧЕННЯ СИМВОЛІВ

ВІД ПОДРЯПИН

УЛЬТРАФІОЛЕТОВІ ПРОМЕНІ

УЛЬТРА ЛЕГКІ

MURIA2

29,76 грн.*

RUIZ2

33,92 грн.*

VARIANT

1226,00 грн.*

CONIC200

200 пар
259,92 грн.*

CONIC500

500 пар
468,40 грн.*

CONICDIS

дозатор для 500 пар
848,08 грн.*

CONICAP01BR

10 пар
26,88 грн.*

CONICAP01

22,00 грн.*